

คำนำ

จุดมุ่งหมายในการเขียนหนังสือเล่มนี้เพื่อใช้เป็นตำราในการเรียนวิชาพันธุ์ไม้ น้ำ และเป็นหนังสืออ่านทั่ว ๆ ไปสำหรับผู้สนใจ เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่า ในประเทศไทยมีผู้เรียบเรียงเรื่องเกี่ยวกับพืชน้ำจืด ๆ ออกมาน้อยเล่ม ส่วนใหญ่จะมุ่งไปเขียนเรื่องของพืชน้ำที่มีต้นและใบที่สวยงามเหมาะที่จะเลี้ยงเป็นไม้ประดับ หรือที่มีดอกสวยงาม ทำให้ผู้ที่มีความประสงค์จะศึกษาเกี่ยวกับพืชน้ำโดยเฉพาะไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหาเอกสาร ต้องพึ่งตำราจากต่างประเทศซึ่งอาจมีปัญหาในการแปล และตัวอย่างพืชที่กล่าวถึงอาจจะไม่คลุมถึงพืชน้ำที่พบในประเทศไทย

จากการศึกษาและรวบรวม พบว่าพันธุ์ไม้ น้ำมีจำนวนมากมาย ในที่นี้ส่วนใหญ่จะกล่าวเฉพาะวงศ์ของพันธุ์ไม้ น้ำและตัวอย่างที่พบเห็นเสมอในประเทศไทย แต่ก็มีหลายชนิดที่ไม่ได้นำมากล่าวในที่นี้ เพราะเมื่อทำการรวบรวมพันธุ์พืชมาศึกษา มีหลายชนิดต้องนำมาเพาะเลี้ยงเพื่อให้เกิดดอกและผลที่จะใช้ในการจำแนก ในการนี้มักจะมีปัญหาเกิดขึ้น โดยเฉพาะเมื่อนำพืชมาเลี้ยงในอ่างหรือตู้ปลาที่มีสภาพแวดล้อมไม่ถูกต้องจะทำให้พืชหลายชนิดตายไปและไม่สามารถจะหามาได้อีก

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 บท บทแรกเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป การกระจายรวมทั้งประโยชน์และโทษของพืชน้ำ บทที่ 2 เป็นการจัดจำแนกประเภทของพืชน้ำในระดับวงศ์ บทที่ 3 เป็นรายละเอียดของพืชชั้นต่ำ บทที่ 4 และ 5 พืชมีดอก ในการเรียบเรียงวงศ์ในแต่ละบท จะเรียงลำดับตามตัวอักษรของชื่อวงศ์เป็นภาษาอังกฤษ ส่วน key ที่ใช้ในการจำแนกประเภทพืชน้ำส่วนใหญ่จะลอกตำราจากต่างประเทศ โดยพยายามเลือก key ที่คลุมพืชน้ำที่พบในประเทศไทยให้มากที่สุด และพยายามดัดแปลง key ให้เป็นแบบอย่างที่เหมาะสม และให้มี 2 ตัวเลือก (Dichotomous key) ส่วนภาพที่ใช้ประกอบส่วนใหญ่จะใช้ภาพที่ถ่ายจากของจริงเพื่อให้ได้รูปทรงที่ถูกต้อง แต่เนื่องจากเป็นภาพสีเมื่อจัดพิมพ์ออกมาจึงได้ภาพที่มีความชัดเจนไม่พอ บางภาพก็เป็นภาพเขียนที่ลอกมาจากหนังสือ และบางภาพก็วาดจากของจริง นอกจากนี้ชื่อทางพฤกษศาสตร์ของพืช ผู้เรียบเรียงไม่ได้ระบุนามผู้ตั้งชื่อพืชกำกับไว้หลังชื่อพืชทุกชนิด เพราะไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของผู้ตั้งชื่อได้หมดทุกชื่อ

ในเรื่องของศัพท์ทางชีววิทยา ผู้เขียนได้พยายามแปลศัพท์ส่วนใหญ่ออกมา มีบ้างที่เขียนทับศัพท์ โดยเขียนทับศัพท์หรือแปลตามหนังสือศัพท์วิทยาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2528 แต่เนื่องจากหนังสือเล่มนี้ ไม่ได้มีศัพท์เฉพาะทางชีววิทยา จึงต้องค้นหาคำศัพท์และคำแปลจากหนังสือเล่มอื่นประกอบ ส่วนใหญ่จะดูจากหนังสือศัพท์พจนานุกรมชีววิทยา

โดยผู้เขียนเห็นว่าการเขียนทับศัพท์หรือแปลศัพท์ออกมาของหนังสือศัพทานุกรมชีววิทยามักจะเขียนให้ถูกต้องตามความนิยมในการอ่าน ทำให้ง่ายต่อการเข้าใจ

เนื่องจากหนังสือพันธุ์ไม้น้ำเล่มนี้ เป็นหนังสือที่ได้จากการรวบรวมและจัดพิมพ์เป็นครั้งแรกย่อมจะมีข้อบกพร่องมากมาย ผู้เขียนจึงขอขอบคุณท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำติชมแจ้งข้อบกพร่องและให้ความร่วมมือในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีมา ณ ที่นี้ด้วย

ผศ.ดร.ยุพา วยยศ

ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พุทธศักราช 2533